

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

7/15948
GK 23

Sayı: B.02.1.HZN.0.13.05.02-610/
Konu: Soru Önergesi

25.11.10 54058

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 05.10.2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-25222 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile, İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa ÖZYÜREK tarafından tevcih edilen 7/15948 sayılı soru önergesine ilişkin olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan cevap metni ekte yer almaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.

Ali BABACAN
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER:

1- Yazı (3 Sayfa)

DAĞITIM:

Bilgi: Başbakanlığa

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SN. MUSTAFA ÖZYÜREK'İN
DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI SAYIN ALİ BABACAN'A
TEVCİH ETTİĞİ 7/15948 ESAS NUMARALI SORU ÖNERGESİ İLE İLGİLİ
OLARAK HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TARAFINDAN HAZIRLANAN CEVAP METNİ

SORU 1: 2010 yılının ilk çeyreğinde, 2009 yılının aynı dönemine göre tarımda istihdam edilen kişi sayısının %15 oranında arttığı görülmektedir. Buna karşın aynı dönemde tarımda GSYH %3,8 küçülmüştür. Tarımsal istihdamda çok yüksek oranda artış meydana gelmesine karşın, tarımsal katma değer azalmasının iktisadi yönden değerlendirmesini hedef alan bir analiz çalışması bakanlığınıza bağlı kuruluşlarca yapıldı mı?

SORU 2: 2010 yılının ilk çeyreğinde imalat sanayinde istihdam oranı, 2009 yılının ilk çeyreğine göre %5 oranında artmıştır. İmalat sanayinde 2010 yılının ilk çeyreğinde GSYH büyüme hızı ise %20,6 olmuştur. Aynı şekilde 2010 yılının ilk çeyreğinde toptan ve perakende ticaret sektöründe bir önceki yılın aynı dönemine göre istihdam sayısında bir artış gerçekleşmemiş, aksine çok küçük bir oranda azalma kaydedilmiştir. Buna karşı bu sektörde GSYH büyüme hızı %22,4 olarak gerçekleşmiştir. Bir yıllık dönemde imalat sanayi ve toptan ve perakende ticaret sektörlerinde yaratılan katma değer %20'nin üzerinde arttığı bir ortamda anılan sektörlerde istihdamın anlamlı artışlar kaydetmesinin makul bir açıklaması bulunmakta mıdır?

SORU 3: Büyüme ve istihdam rakamları arasında oluşan bu ters yönlü artışta, TÜİK'e yönelik siyasi baskıların rolü bulunmakta mıdır?

CEVAP 1-2-3: Küresel ekonomik kriz diğer bir çok gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde olduğu gibi Türkiye'de de işgücü piyasasını etkilemiştir. 2008 yılı itibariyle yüzde 11 olan işsizlik oranı 2009 yılında küresel ekonomik krizin etkisiyle yüzde 14 seviyesine yükselmiştir. Sonraki dönemde gerek ekonomik büyüme gerekse istihdamın artırılmasına yönelik olarak alınan tedbirlerin etkisiyle mevsimsel düzeltilmiş olarak 2009 yılı Nisan ayında zirve seviyesine çıkan işsizlik oranı kademeli bir şekilde azalmaya başlamış ve 2010 yılı Temmuz dönemi itibariyle yüzde 11,7 seviyesine gerilemiştir.

Küresel ekonomik kriz sonrası Türkiye işgücü piyasasında yaşanan gelişmeler önceki ekonomik krizlerle göre farklılık arz etmektedir. Örneğin 2001 yılında ülkemizde yaşanan ekonomik krizle birlikte işsizlik oranı yüzde 10'lar seviyesine çıkmış, sonraki aşamada ekonomide önemli bir büyüme gerçekleşmesine karşın istihdam artışı istenilen düzeyde

olmamış ve ekonomik büyüme ancak işgücüne yeni dahil olan bireylere iş imkanı sunabilmiştir. Bu nedenle de söz konusu dönemde işsizlik oranı yüzde 10'lar seviyesinde sabit kalmıştır. Fakat son dönemdeki gelişmelere bakıldığında ülkemizde çok önemli bir istihdam artışının olduğu görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan son verilere göre, 2010 yılı Temmuz döneminde istihdam, geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 265 bin kişi artmıştır. Söz konusu istihdam artışının 1 milyon 25 bin kişinin ücretli/yevmiyeli çalışanlarda gerçekleşmesi de ekonomi açısından oldukça önemli bir gelişmedir.

Sektörel bazda incelendiğinde toplam istihdam artışına en büyük katkının sanayi istihdamındaki artıştan geldiği görülmektedir. 2010 Temmuz döneminde 1 milyon 265 bin kişilik istihdam artışının 513 bin kişisi sanayi istihdamından kaynaklanmıştır. 2010 yılının 1. ve 2. çeyreğinde imalat sanayindeki çift haneli yüksek büyüme oranları göz önüne alındığında sanayi istihdamındaki artışın imalat sanayi büyümesi ile paralellik sergilediği görülmektedir.

İstihdam artışında ikinci en yüksek pay hizmetler sektörüne aittir. Küresel ekonomik krizin işgücü piyasası üzerindeki olumsuz etkisi daha ziyade sanayi sektörü istihdamında hissedilmiştir. Dolayısıyla küresel ekonomik krizin istihdama yansması hizmetler sektöründe daha düşük gerçekleşmiştir. Bunun doğal sonucu olarak da söz konusu sektördeki istihdam artışı daha ılımlı olmaktadır.

Bilindiği üzere ülkemizde tarım istihdamı ile ilgili olarak 1960'larda başlayan ve 1980'lerden sonra hız kazanan bir transformasyon süreci yaşanmaktadır. Bu süreçte tarım istihdamı sanayi ve hizmetler istihdamı lehine, özellikle de son dönemde, hizmetler istihdamı lehine azalmaktadır. Ancak ekonomik kriz dönemlerinde kentlerde iş olanaklarının daralması nedeniyle bu süreç tersine dönmekte ve kriz dönemlerinde tarım istihdamının artmasına neden olmaktadır. TÜİK tarafından açıklanan istihdam verileri incelendiğinde küresel ekonomik krizle birlikte tarım istihdamının artmaya başladığı daha sonra ekonomideki iyileşmelere paralel olarak tarım istihdamındaki artış hızının yavaşlamaya başladığı görülmektedir. Nitekim 2010 yılı Temmuz dönemi verileri incelendiğinde toplam 1 milyon 265 bin kişilik istihdam artışının yalnızca 328 bininin tarım sektöründeki istihdam artışından kaynaklandığı görülmektedir.

İşgücü piyasası ile ilgili son dönemdeki gelişmeler analiz edilirken işgücüne katılım oranındaki gelişmeler de göz önüne alınmalıdır. Bilindiği üzere küresel ekonomik krizle birlikte özellikle kadınların işgücüne katılım oranındaki artışa paralel olarak işgücü arzı trendin üzerinde bir artış göstermiştir. Yani, 2009 yılında yüzde 14 seviyelerine çıkan işsizlik

oranının işgücü arzındaki trendin üzerindeki artışa karşın yüzde 11,7 (mevsimsel düzeltilmiş) seviyesine gerilediği göz önüne alınmalıdır.

Sonuç olarak, Türkiye ekonomisinde son dönemdeki çift haneli büyüme dikkate alındığında, geçmiş dönemlerin aksine istihdam yanlısı bir büyüme olduğu görülmektedir.